

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr.. pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contien
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE.

LA

„BISERIC'A si SCOL'A.“

*Fóia bisericésca scolastica, literara si
economica.*

Cu inceputulu a nului 1890 deschidemu abo-
namentu nou la „Biserica si Scol'a.“

Rugàm pre toti domnii abonenti de pana a-
cuma, cari dorescu a avè fóia nóstra si pe viitoriu,
se binevoiesca a tramite la „Tipografi'a diecesana“
pretiulu de prenumeratiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARI'A:

PE UNU ANU 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMANI'A SI STRAINETATE:

PE UNU ANU 14 franci.
„ 1/2 „ 7 fr.

*Sprìjinulu moralu si materialu, de care pana
acuma s'a bucuratu fóia nóstra, ne indreptatiesce
a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisati de
aseminea simpathii calduróse precum si de buna-
vointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.*

Redactiunea.

Discursulu

*pronunsiatu de directorulu seminariulu substitutu Augus-
tin Hamsea cu ocasiunea serbatorii scolastice, tienute la
seminariulu diecesanu din Arad la 6 Ianuaru a. c. in
presér'a aniversariu patronulu seminariulu, a santulu
Ioanu Botezatoriulu.*

Onorati domni profesori, iubiti elevi! O scóla
speciala, precum este si scól'a nóstra, menita a
cresce pre fitorii preoti si invetiatori ai poporului,
— va corespunde numai atunci pre deplin chiamà-
rii sale, daca intrég'a educatiune si instructiune a
elevatoru o va aduce in deplina consonantia si armo-
nia cu trebuintiele societàtii, cu trebuintiele poporu-
lui, pentru carele se crescú acesti elevi.

Sunt multe, sunt unu leghionu trebuintiele bi-
sericeii ortodocse romane din acésta tiéra in genere,
si in specialu multe sunt si trebuintiele eparchiei
nóstre, a Aradului.

Dintre aceste multe trebuintie voiu numi de
asta data numai un'a si anume: biseric'a si popo-
rulu romanu din acésta tiéra are urgenta trebuintia
de mai multu semtiu, de mai multa inima, de mai
multa deprindere pentru o lucrare cât mai spornica
si mai succésa in viéti'a publica, pre carea ni-o am
creatu prin organismulu celu viu, prin Met'opoli'a
nóstra nationala.

In faci'a trebuintiei amintite a bisericiei si po-
porulu credinciosu m'am intrebatu adesea, si impre-
una cu mine ne-am intrebatu toti cei ce ne gasim
in servitiulu acestei scóle, ca óre poté-v'a scól'a nós-
tra corespunde in mesura deplina si acestei trebuintie
a bisericiei si a poporulu? si cari sunt mijlócele e-
ducative, cari conducú cu sigurantia la acestu scopu?

Si cautandu scripturile am aflatu, ca tient'a si
idealulu crestinismulu este: de a apropiá si a im-
preteni tot mai mult pre ómeni unulu cu altulu, cá
astfelu precum toti suntemu fii unui'a si aceluasi
Tata Cerescu tocma asiá toti de o potriava adeverati
frati se fimu unulu altui'a in tóte afacerile vietii
nóstre!

Aceesi scriptura santa, carea ne chiama, si ne
invétia, ca frati se fim unulu altui'a, aceeași ne a-
rétu si mijloculu pentru acésta fratia, acelu santu
mijlocu depusu in vecinicile cuvinte ale Domnulu:
„fia voi'a t'a precum in ceriu asiá si pre pamentu.“

Ne inchinám acestei sfinte doctrine, pentru ca
intrens'a amu aflatu adeverulu si intieptiunea pen-
tru tóte terenele vietii si desvoltárii omenesci.

In organismulu vietii publice, la carea biseric'a
nóstra autonoma chiama pre toti fii ei de o potriava,
— totu ceea ce ne demanda a face legea nóstra or-
ganica se reasuma in o colucrare a fratiloru pentru
ridicarea si inaintarea poporulu credinciosu la buna-
stare si fericire vremelnica si vecinica; èr sufletulu

si puterea, carea da viétia si tariia organismului nostru bisericescu nationalu este sentiulu si inim'a fratiloru si impreuna lucratoriloru de a escelá prin fapte demne intru inaintarea afaceriloru comune si causeroru mari ale bisericeii Domnului.

Suntem multi, suntem toti chiamati a ne dá tributulu nostru de lucru si de jertfa in agrulu celu santu alu Domnului. Si lucrarea nóstra nu va fi nici odata impededata, când va fi inspirata de un'a si aceeași vointia, si anume când vointi'a nóstra va fi un'a si aceeași cu cea esprimita in vecinicele cuvinte ale Domnului: „fia voi'a t'a precum in ceriu asia si pre pamentu.“

Pentru a invetiá si a implini acésta dumne-dieésca voia ne adunám dilnicu in acésta scóla. Pentru a ne inspirá si a ne intari in acésta sfanta voia ne-am intrunitu aci si in acestu momentu festivu, cand scól'a nóstra serbéza diu'a aniversara a patronului ei, a sfantului Ioanu Botezatoriulu.

Santulu Ioanu Botezatoriulu este celu dantaiu organu, carele la inceputulu erei crescine se jertfese pre sene, cá cu atát mai vertosu se se dedice cu tóta fiinti'a s'a binelui comunu. Elu iese din lume si merge, si indura greutátile si suferintiele pustiei, pentru cá cu atát mai vertosu lumea se-lu cunósca si se-lu asculte, si astfelu se póta pregati popófale prin pocaintia la primirea Messiei celui fagaduitu.

Ioanu Botezatoriulu prin viéti'a si faptele sale se face pre sene celu dantaiu modelu de viétiá crestina.

In acela-si timpu aflám in santulu Ioanu desvoltata in tóta intensitatea ei vocatiunea apostoliei sale si iubirea si consciinti'a chiamárii sale.

Pentru a ve inspirá de acésta santa vocatiune, si pentru a ve desvólta in iubirea si consciinti'a chiamárii vóstre viitórie de preoti si invetiatori ai poporului atí venitu voi aici, iubiti elevi, — pentru ca numai vocatiunea, numai iubirea si consciinti'a chiamárii dau omului adeverat'a capacitate, si respective sentiulu si inim'a pentru o viétiá publica in spiritu adeveratú crestinescu.

Dar vorbindu de vocatiune, nu potu se nu amintescu ceea ce se crede in genere si pote ca nu fara motivu, si anume: ca vocatiunea si iubirea de chiamare sta in strensa legatura cu aplecárilu firescu ale omului.

Acésta credintia este inse cu totulu contraria realitáti crestinismului si chiar fiintiei educatiunei in spiritu crestinescu. Fapte positive nenumerate sever-site prin crestinismu dovedescu cu putere cuvêrsitória: ca spiritulu crestinescu invinge si innéca ori ce slabitiune provenita din materi'a, in carea este investitu sufletulu omenesca.

Pescari si ómeni de róndu vorbescu in streine graiuri si cu streine invetiaturi, si latiescu cuventulu lui Ddieu pana la marginile pamentului. Saul gonitoriulu celu nempacatu alu crucii Domnului devine in apostolulu Pavel stêlpulu si scutulu religiunei

crestine; ér multimea cea mare a martiriloru cresti-natátii, dovedesce in modu notoricu, ca nu are nici celu mai micu cuventu nici unu feliu de slabitiune omenésca a casei nóstre celei trecetórie in faci'a spiritului si a inimei adeverat crestinesci.

Éta dara, ca istori'a revelatiunei divine si istori'a bisericeii crestine ne dovedescu in modu nen-doiosu, ca vocatiunea, iubirea si consciinti'a chiamárii se desvólta in omu cu tóta sigurantia prin aplicarea corespundietória a mijlóceloru educatiunei crestine.

Aceste mijlóce se reasuma in desvoltarea si impriarea celor trei virtuti cardinale ale crestinismului: credinti'a, iubirea si speranti'a — din cari apoi cá dintru o fantana nesecata isvorescu tóte acele calitáti, cari constituiescu individualitatea si podób'a preotului si invetiatoriului crestinu.

In barbatii mari lumea admira si adoréza de regula: statornici'a, perseveranti'a energii'a si tari'a caracterului.

Dar daca ne intrebám de isvorulu acestoru calitáti, aflám ca elu este numai unulu, si anume credinti'a crestina, credinti'a in Ddieu si in vitalitatea si vecinici'a bisericeii sale. Daca aflám de esemplu tóte aceste inalte calitáti in unu Stefan celu Mare, — istoricii ne spunu, ca isvorulu loru a fost, ca „Stefan credea in Ddieu“.

Daca mai departe admirám si adorám pre ómenii, cari se abnéga si se aducu pre sene jertfa pre altariulu binelui comunu; si daca infine ómenii, pre cari ne-am indatinat a-ii numi mari pre langa calitátile amintite mai impunú omenimei, si se afirma pre sene si prin: maniera, prin blandetia, prin curagiu si prin indelunga rabdare, — se nu uitám nici odata, ca tóte aceste calitáti emanéza numai si numai din iubirea evanghelica si speranti'a crestina, de cari densii sunt inspirati.

Aceesi istoria a bisericeii crestine, carea ne dovedesce, ca prin educatiune in spiritu crestinescu consciinti'a si iubirea de chiamare se desvólta, — tot aceeași istoria ne demustra, ca cu cât biseric'a a avut la anumite epoce mai multi ómeni de adevrata chiamare, cu atát a fost mai desvoltat sentiulu pentru viéti'a publica bisericeésca. Si daca biseric'a si poporulu cere cu intetire, cá prin voi, elevii acestei scóle se-se respandésca mai multu sentiu pentru o viétiá publica bisericeésca-nationala: atunci totu de odata cere dela voi, cá se duceti in poporu mai multa vocatiune pentru carier'a vóstra preotiésca si invetiatorésca, — deórece aceste doue calitáti nedespartite sunt un'a de alt'a.

Si daca biseric'a si poporulu eparchiei cere cu intetire dela voi, cá se-ve inspirati de aceste inalte calitáti, se nu uitati ca cei ce ve ceru acestea, nu ve ceru alt'a, decât ale sale dintru ale sale, deórece simvolu viu alu inspiratiunei virtutiloru crestine este acésta scóla.

Poporulu eparchiei si-a zidit acésta scóla condusu de credinti'a s'a in Ddieu si in tari'a bisericeii

Domnului de a înaltia popórele, inspiratu mai de parte de iubirea de a zidi Domnului casa Sionului pentru invetiarea si practicarea virtutiloru crestine, si animatu de speranti'a ca armandu-se prin voi si prin cei ce ve voru urmá voue cu radielê luminei celei nêstînse a invetiaturiloru Domnului se-si póta crea o stare si sórte mai buna; ér credintiei, iubirei si sperantiei poporului, depuse in modu atât de marcatu intru ridicarea acestei scóle, nu-i veti poté respunde in modu demnu, decât numai prin aceeași credintia, iubire si sperantia, depuse pre terenulu vietii publice intru ridicarea bisericeii si poporului credintiosu si intru ridicarea si înaintarea iubitei nóstre patrii:

Nu potu apoi se nu mai amintescu aici, ceea ce ati audit si de alta data, ca dupa iubirea de Ddieu, motoru principalu, care îndemna pre omu la practicarea virtutiloru crestine este „iubirea de sene.“ Conduși de acésta iubire, sum siguru, ca veti iubi si poporulu, si veti face tóte pentru ridicarea si înaintarea lui, deórece numai iubindu poporulu si lucrandu la înaintarea lui veti poté se lucrati pentru înaintarea vóstra propria. Numai preotii si invetiatorii unui poporu vediutu si înaintat sunt si potu se fia si insisi vediuti si înaintati. Se nu uitati nici odata, ca valórea si pretiulu omului se mesura numai dupa servitiile, cari le-a făcut societátii, carei'a apartiene!

Éta dara ca chiar si iubirea de noi însine ne dovedesce, ca tóte aspiratiunile si totu viitoriulu omului si-afla, si-si póte aflá odinióra momentulu realisării, numai in casulu daca omulu dupa modelulu barbatiloru alesi ai vietii crestine se pune pre sene însusi, si-pune tóte puterile sale in servitiulu neobositu alu societátii, din carea face parte.

Dar pentru ca chiar sentiulu si inim'a pentru o mai succésa vietia publica bisericeasca sta in stiensa legatura cu modulu, dupa care ne stimâm pre noi însine, si ne deprîndem a stimá pre cei ce ne-au facut noue bine, mi-permitu a-ve aminti, ca in acestu momentu festivu detori suntem se ne aducem aminte si de cei ce ne-au zidit noue acésta scóla, precum si de barbatulu, care a luat initiativ'a pentru înfiintarea si desvoltarea ei in form'a si starea ei de astadi; si deci îndreptandu-ne mintile si inimele nóstre catra Ddieu, se dicem si se-lu rogâm, cá:

Se traiesca Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu alu Aradului Ioan Metianu!

Se traiesca biseric'a, si poporulu romanu!

Serbarea duminecei.

La dilele instituite de biserica spre laud'a si prémărirea unei'a dintre cele trei fetie ddieesci, adeca la serbatorile asia numite domnesci, se numera si duminec'a. Ocupandu-ne deci in numerulu trecutu alu fóiei nóstre cu dóue serbatori domnesci, credem a implini dorinti'a cetitoriloru nostri, daca in legatura cu acele, venimu acum a espune însemnatatea si modulu serbarei si acestei dile.

Sânt'a scriptura a T. V. ne spune cá dupace s'a finitu oper'a dumnedieésca a creatiunei, Ddieu s'a odichnitu in diu'a a sieptea de tóte lucrurile, ce le-a facutu, a binecuventatu diu'a acést'a, si a sântit'o. — Mai tardiu poruncesce Ddieu prin Moisi poporulu Israiténu, ca elu siese dile sê lucreze, ear in diu'a a sieptea, fiindu s a m b a t ' a lui Iehov'a Ddieulu seu, se nu faca nici unu lucru, nici elu, nici feciorii lui, nici fetele lui, nici servitorii lui, nici servitórele lui, nici boulu, nici asinulu lui, nici streinulu, carele locuesce cu elu. Diu'a a sieptea se numí in T. V. s a b a t u.

In diu'a ce urméza dupa sambata, adeca in prim'a a septamânei („un'a a s e m b a t e i,“ de órece evreulu n'are numerali ordinari, ci in loculu acestor'a folosesc pre cei cardinali; ér numirea dilei a sieptea adeca a sembatei o întrebuintiéza si spre a însemná intréga septemana) a inviatu Christosu din morti, pentru acei'a invetiaceii Domnului se adunau in acést'a di, spre a aduce lauda lui Ddieu, numindu-o „diu'a Domnului“ „dies dominica,“ (hemera kyriake.) Motivele, din cari in T. N. se preferí duminec'a înaintea celorlalte dile ale septamanei, ni le spune s. Leon celu mare, episcopulu Romei (440—461.) „Diu'a cea dintâiu a septamanei se sânti prin darurile pretiése, ce le primirâm dela bunatatea lui Dumnedieu. Cà-ci in diu'a acést'a si-a luatú lumea începutulu, in diu'a acést'a se omorí mórtea prin invierea lui Christosu, si se restabilí viéti'a. In diu'a acést'a luara apostolii dela Domnulu, trimbiti'a spre a vesti evangeli'a la tóte popórele, primindu misterulu renascerei, ce avea sê se impartasiésca lumiei întregi. In diu'a acést'a precum marturisesce s. evangelistu Ioanu, dupace a intratu Domnulu la apostolii adunati prin usile încuiate, a suflatu asupr'a loru dicédu: „Luati duhu sântu.“ In fine in acést'a di a venitu Duhulu sântu promisú apostoliloru de Domnulu, pentru ca noi prin óre-care regula cerésca sê cunoșcemu a serbá misteriile binecuventariloru preotiesci in diu'a acést'a, in care ne facurâm partasi de tóte harurile dumnediesci. Pentru acei'a sê si serbéza in T. N. si anume din timpurile s. apostoli, diu'a dintai a septemanei ca diu'a Domnului.“ — Apostolulu P a v e l u dice: „In diu'a dintâi a septemanei fie-carele din voi se puna de o parte stringédu ce se va îndur'a, ca nu daca voi vení, atunci sê se faca adunarea (collecta se se puna semnul acesta dupa).“ — Asiadara apostolulu îi îndemna pre credinciosii din Corint, ca ei in diu'a dintâi a septemanei, adeca in aceea di, in care se adunau la servitiulu ddieescu sê colecteze pentru seracii din Ierusalimu. Ér s. Ignatie din Antiochi'a scrie catra Magnesieni: „Daca ati ajunsu la nóua sperantia, apoi nu mai serbati s a m b a t ' a, ci sântiti diu'a Domnului. Cà-ci prin elu si mórtea lui am castigatu viéti'a.“ — Mai avea diu'a acést'a la începutu inca si multe alte numiri. Acei

scrietori bisericesci, cari ca a p o l o g e t i ' s i adresa scrierile lor regentiloru pagâni, si veniau in contactu cu pagânii, precum I u s t i n u, filosofulu si martirulu, T e r t u l i a n u, o numiau „dies solis“ (diu'a sórelui.) Acést'a numire se trage dela astrologii pagâni, cari celoru siepte planete din sistemulu ptolomaicu, le ascriau influintia asupr'a celoru siepte dile. I o a n u C r i s o s t o m o numesce diu'a p a n e i, de órece in acést'a di primescu crestinii pana cea cerésca, adeca trupulu celu prea scumpu alu Mântuitorului. Se mai numesce si diu'a a o p t ' a, iu epistol'a catolica a lui V a r n a v ' a si la s. A t a n a s i e.

Dreptu ca in urma directiunei j u d a i s a n t e in biserica primara au inceputu crestinii sè serbeze bisericesce pe langa „diu'a Domnului“ inca si sambat'a, dupa cum ne dau marturie despre acést'a Constitutiunile apostolice, s. Atanasie. Epifanie, episcopulu Ciprului, s. a., dara chiar pentru de a evita acést'a colisiune cu asiediamintele apostolice, legiuesce biserica vechie in canonulu 29. din Laodicea: „Nu se cuvine crestineloru a iudaísi si a serba sembat'a, ci a lucra intr'acést'a di, duminic'a inse preferindu-o, daca li este cu putintia, se o serbeze cá crestini, ear de s'ar afla iudaisti, fie anatema dela Cristos.“ Spre a intelege hotarirea acestui canon observam urmatórele: Serbarea bisericesca a sambâtei era in esentia consunatóre cu cea a duminicei. Se deosebia numai prin aceea, cá crestinii dupa s. liturgie ispravita, la a carei ascultare nu erau obligati prin órecare lege bisericesca, puteau sambata sè se ocupe cu lucrulu de tóte dilele, apoi in acést'a di pertractarile juditiale nu erau suspendate, nici jocurile nici teatrele etc. si in urma crestinii in acést'a di nu se rugau stand. — Temeiulu pentru care mai vertosu judeo-crestinii (adeca acei crestini cari se convertiau dela iudaismu la crestinismu) staruiau a se serba sembat'a, póte fi urmatoriulu: ei credeau, ca prin serbarea acestei dile voru puté mai lesne se-i castige pre judeii pentru biserica crestina; mai apoi i-a potutu indemna la acést'a si impregiurarea, cá Marcionitii (aderentii lui Marcionu din secl. II.), spre a-si manifest'a ura facia cu Ddieulu judeiloru, ajunau chiar sembat'a; deci ei pentrucà se arate cá nu iau parte la retacirile acestei secte, faceau chiar contrariulu. Contra tendintiei acestoru judeo-crestini, precumu si contra Nazareniloru si Ebionisiloru (secte din secl. 2.) era indreptata prin urmare hotarirea mai suscitata, precumu si multe alte decisiuni de a le bisericeii vechi.

Vechii crestini tieneau duminic'a atát de o di de repausu, cât si de o di de bucurie, serbandu-o mai nainte de tóte prin acei'a, cá luau parte la servitiulu ddieesc publicu. Fiind cinev'a din crestini impededatu intru implinirea acestui obligamentu, prin bóla, ori prin óre-care necesitate urgenta, prepositii bisericeiloru 'si dau silinti'a, cá o parte insemnata a liturgiei, adeca s. cuminecatura, se li se duca celoru

absenti acasa, si acést'a erá mai vertosu detorinti'a diaconiloru. Incependu inse crestinii mai tardiu a nu lua regulatu parte la servitiulu ddieesc, atát parinti singuratici, cât si sínóde particulare si ecumenice, pasira energie, cu mijlóce corespundietóre, de a sterpi reulu acesta. Sinodulu ecumenicu alu sieselea, celu localu din Sardié'a, aduc hotarirea: „cà daca vreun episcopu, séu presbiteru, séu diaconu, séu din cei ce se numera in cleru, séu vreunu laicu, fara de cauza mai insemnata ar lipsi dela biserica, si in trei d u m i n e c i séu septemani nu va merge impreuna cu ceialalti credinciosi la biserica, de va fi cleric, sè se cateriseasca (depuna), ér de va fi laicu, se se aforisésca (segregeze)“. Dupa acést'a decisiune a bisericeii, unii crestini, spre a scapa de pedépsa asistau la s. liturge, in se nu remaneau pana la c a p e t u. Pentru acei'a se hotari „cà daca cineva dintre crestini intrand in biserica, când se ispravesc s. liturgie si audind ddieescile scripturi, n'ar astept'a pana la sfersitu, nici nu s'ar impartasi. (in veacurile prime se cuminecéu toti crestinii la s. liturgie, de aici si cuvintele in cantareá „Sè se umple gurile nóstre“: „cà ne-ai in vrednicít a ne impreuna cu s. tale taine“ etc.) unulu cá acesta sè se aforisésca, cá unulu ce causéza disordine in biserica.“ Duminic'a se distingea mai departe prin acei'a, cá precumu in restimpulu dela invierea Mântuitorului pana la cincidieceime, asia si in acést'a di, afara de penitentii publici, se rogau toti crestinii s t a n d, ér acést'a se facea in semnu de bucurie pentru invierea lui Christosu. A j u n a r e a era oprita in acést'a di a Domnului, ér cei ce calcau acést'a oprire, se espuneau pedepsei prescrise de canonulu 64. apostolesc; daca erá clericu se depunea, ér de era mirean se segreg'a. Unii eretici, precumu Manicheii, ajunau duminic'a; de acei'a i mustra A m b r o s i e dicend, cá acést'a insémna atáta, cât a nega invierea lui Christosu. Motivulu principalu alu bisericeii la aducerea hotaririi mai suscitata a fost in deosebi doctrina cea nebasata a Marcionitiloru, Manicheiloru si Priscilianiloru, cari negandu cá Christosu s'ar fi nascutu cu natura adeverat omenésca, socoteau, cá facia cu ortodoesii, ar trebui se postésca duminic'a.

— Serbarea duminiceiloru se inalti'a prin a g a p e l e (ospetiele) comune, si prin elemosin'a ce se aduna dupa s. liturgie si se impartia intre crestinii seraci. Despre acest obicei din urma vorbesce s. apost. P a u l u; I u s t i n u martirulu, in apologi'a sa prima, I o a n u C r i s o s t o m u, in omilia sa despre elemesina etc. — Bucuria crestineloru se manifesta duminic'a si prin acei'a, cá se imbracau cu haine mai bune, serbatoresci, de colóre alba. Acum la pagani se privia colóreá alba ca simbolulu bucuriei, si in s. scriptura, spiritele curate, cari ilu prémarescu pre Ddieu, se represinta in vestminte albe. Deci urmandu crestinii indegetarei cestei din urma, se imbracau duminica in haine de colóre alba, spre a infatísi'a prin ele bucuria si curatí'a spirituala a

crestinismului. Despre acésta datina marturisesce Clementu din Alexandria. — Solemnitatea si bucuri'a cu carea serbau crestinii in veacurile prime diu'a duminecei, se vede si din impregiurarea, cà ei in acést'a di iluminau si ornau bisericile lor mai multu decât de rendu, apoi clerulu se imbraca in vestmintele bisericesci cele mai frumóse, si cantarea era mai serbatoréscă. In modulu de serbare a dilei Domnului in veacurile prime, constatam unu caracteru corespunzătoriu spiritului apostolicu cu atât mai multu, cu cât crestinii cei dintai — dupa cum ne spune istoria — se abțineau in acésta di de tóte petrecerile lumesci. Nici asia numitulu „luxus sabbatarius“ adeca desfranarile si desfatarile neiertate a le Jidoviloru, devenite proverbiale pe vremea acei'a; nici teatrele demoralisatóre ale pagâniloru, nici adunarile lor diavolesci — dupa cum le numesce s. Ioan Crisostom, — n'au pututu se-i amagiasca pre crestini si se-i abata dela seriositatea cu carea serbau ei diu'a duminecei. Mai târdiu si imperatii romani venira intr'ajutoru crestineloru. Teodosie celu mare (379—395.) oprí in di de duminica jocurile gladiatoriloru in teatre, jocurile circense, luptele cu animale etc; ér imperatulu Teodosie celu tineru (408—450.) estinse oprirea acésta si la alte serbatori mari, si inca nu numai pentru crestini, dara si pentru jidovi si pagâni, pentruca toti se scie, cà e timpu de rugaciune si nu timpu de petrecere. Mai departe erau interdise in dile de dumineci pertractarile juditiale. Constantinu celu mare (306—337) a fost celu dintâiu, carele a adusu legea, ca in acést'a di fie-carele se se retiena de procese si pertractari judicatoresci, dóra numai când estrema necesitate aru impune altu cev'a. De asemenea legi mai emisera imperatii Valentinian, betrenulu si tinerulu, amenintiandu cu pedepse celoru ce aru calca porunc'a adusa. Numai din motive anumite, ce tinteau la binele publicu, se admiteau pertractarile juditiale in desamintit'a di. In fine Constantinu celu mare a opritu in di de duminica meseriasiloru si artistiloru ori ce lucru, si numai lucrulu campului la ingaduitu, si anume pe timpulu secerisiului, spre a impedece eventualele daune ce s'ar puté causa prin tempestati nefavorabile.

Cestiunea, cà cum serbéza crestinii bisericei nóstre dreptredincióse in timpulu nostru diu'a domnului nu incape in cadrulu acestui micu studiu. Aducemu numai, ca de incheiere, cuvintele din confesiunea ortodoxa a bisericei catolice si apostolice a resaritului, prin cari, se esplica porunc'a a patr'a ddieésca, incât privesce ea obiectulu nostru: „Noi crestinii in loculu sembatei tienemu diu'a duminecei, pentruca in diu'a acést'a cu invierea lui Christosu, Domnului nostru, s'a facutu renoirea lumei intregi si mántuirea némului omenescu din sclavi'a diabolului. In tot timpulu acestei dile suntem datori se lasam de o parte tóte lucrurile si munc'a nóstra, spre a fi liberi, ca in tot decursulu acestei dile se ne ocupam cu ruga-

ciuni si cu meditatiuni religióse, pentru binefacerile ce ni le-au datu Ddiu. Asemenea si servitorii nostri, se nu munceasca in acést'a di, ci se fie liberi, ca se se ocupe cu lucruri sante, inaltiandu rugaciuni si laudandu pre Ddiu.“

Despre energi'a invetiatoriului in scóla.

Intre insusirile inmultite, ce se ceru la unu invetiatoriu alt-feliu deplinu pregatitu pentru postulu seu, cá acela se póta corespunde grelei sale chiamari, numeram si energi'a, fara de care ori ce omu séu nu scóte de locu séu numai reu intreprindererele sale la cale, si cu atât mai putinu invetiatoriulu póte a se bucurá cândva de fructele ostenintieloru sale.

Voind a vorbi aici de asemenea energia fie-mi ertat a-mi imparte materi'a in urmatórele trei puncte de intrebare :

I. Ce este energi'a in scóla si in câte privintie se póte ea luá?

II. Care e folosulu celu aduce ea?

III. Prin ce ni o putem cascigá?

La aceste dar voesc a raspunde.

Energi'a in scóla este domnirea cea durabila a invetiatoriului asupra scolariloru, asupra materiei de instructiune si asupra sa insusi. Deci energi'a in scóla se póte luá si se si cere in trei privintie :

1. In privintia scolariloru. Invetiatoriulu energicu intra in scól'a sa c'o cautatura lina, solida si cu pasu siguru, de barbatu. La vederea lui gur'a scolariloru vorbareti amutiesce, larm'a pere si ordinea reincepe; mai trebuie celu putinu o cautatura deosebita, si éta liniscea e la locu.

Asia incepe ór'a de scóla, asia finédia. Invetiatoriulu acesta domnesce aici, impune numai prin presinti'a sa prin cautatur'a ochiloru sei si mai câteva semne pucine de miscare cunoscute scolariloru, — vorbele pedepsitóre raru le aud din gur'a lui; si cu atât mai raru — lu vedi folosind instruminte de pedépsa. Prin liniscea-i chipsuita prin strins'a lui dreptate influintiédia in modu neresistabilu asupra scolariloru; ei simtu cà este acel'a aici, carui, cauta a se aplic'a toti.

2. In privinti'a materiei de instructiune. Ast-feliu de invetiatoriu scia tot'déuna curatu cà ce vrea si cum vrea.

Lucrulu, celu propune e rumegatu de elu bine, lu-are asia dicénd pe degete. Elu nu odihnesce mai curend pana cand tóte nu merg dupa dorinti'a lui. Asia domnesce elu si peste materia in tóte dimensiunile sale.

3. In privinti'a sa insusi. Fara guvernare de sine, fara de rabdare multa, e cu neputintia a fi invetiatoru bunu. De câte-ori lu-va ajunge desgustulu, invetiatoriulu se-lu scia alungá: de câte-ori lu-ia ostenel'a, elu se scia a-si renoi poterile; oricând va fi in periculu d'a-si perde rabdarea, el se se infrane; de câte-ori este se-i scape gur'a vorbe necuviincióse, el se si le retina. Ast-mod el se deda

a domni asupra umorului, expresiunilor si tuturor ac-tiunilor rele.

II.

Folosulu ce-i aduce energi'a in scóla e intreitu :

1. Numai prin aceea invetiatoriulu ajunge la multiamire cu sine insusi si cu indeplinirile sale. Cine e, care se nu scia din esperinti'a proprie, cât de neferice, cât de nemultiemitu se simte un docinte, când ese din scóla cu consciúntia nelinistita dicénd : „Astadi n'ai efaptuit multe; trebuia se fi luat mai bine astfeliu si astfeliu; nu scolarii, ci tu insuti prin lasitatea-ti muierésca prin capriciile tale fusesi caus'a, de instructiunea de adi nu reesi precum trebuia.“ Din contra cât de ferice si paciuitu cu sine este acela, când cunósce cá a suportat tóte greutatile cá unu erou, cá a eșecutat tóte precum ii er'a voi'a; i vine ca cum ar fi implinit una din cele mai bune si mai mari fapte precum in adeveru si este. Cat e de dulce atunci odihn'a, recrearea dupa scóla, cât de placut i incurge de nou poterea folosita in membrele-i obosite !

2. Numai ea inlesnesce si aventa instructiunea. Invetiatorulu fará energia nu póte nici cum se tina pruncii in ordine. Unu despartimentu va povesti, altulu se va juca; aici va trebui se pedepsésca, colo se dojenésca; se va casni in tot modulu fara se póta ceva. E cu totul altfeliu in sa când elu sta in scóla cu taria si energia! Ochii tuturor sunt concentrati atunci in ochii lui, atentiunea tuturor e purerea in-cordata la cele ce elu vorbesce si face; si scolarii se intrec intru implinirea diseloru si imitarea facuteloru, numai cu unu vreu conduce atunci invetiatoriulu tóta céta cea mica, aruncând cu mana sigura seminti'a binelui in sufletele tinere.

3. Numai prin energia se formédia caractere bune. Precumu e domnulu, asia e si sierbulu; precum e invetiatorulu asia sunt scolarii. Invetiatoriulu e oglind'a fermecatóre a scolariloru sei. De va fi elu unu caracteru vengiosu, de va fi elu unu efemeitu spiri-tualu — trebe se cada cu timpulu la tóta intem-plarea in despretiulu scolariloru sei. Copii au o pi-paitóre deosebita fina! Inse când elu este unu ca-racteru nobilu si tare, tóte ale lui se voru retipari credintiosu in sufletele scolariloru; cáci in educatiune nimica n'are influentia mai mare mai grabnica si mai nemijlocita cá exemplulu.

III.

Energi'a se póte casciga :

1. Prin o preparatiune scrupulósá. Acésta este interna si esterna. Trebe mai intaiu se-ti apropiedi bine tóta materi'a de instructiune, s'o mesuri, s'o impartii si s'o memoredi, cá asia prin combinarea ideiloru se nu fii impedeat sub prelegere intru supra-vighierea atenta a scolariloru tei. Si asta e prega-tirea interna. Cea esterna sta intru aceea, ca se nu fii obositu prin alte lucruri laterali, ci se-ti incepti invetiamentulu cu puteri depline venite. Asemenea se nu negliji nici pe omulu celu mai din afara, se fii

adeca spalat curatit si imbracatu cu cuviintia, pen-tru-cá acestia sunt factori puternici ai educatiu-nei bune.

2. Prin regularea poterilor sale. Scim, cum de desu ne perdem tóta voi'a de a mai tine a une ori scóla, — caldurile cele mari morburile etc, ele sunt, cari ne pun in desgustulu acesta. Si óre bine e a ne lasa invinsii acestoru imprejierâri? Nici de 'cum! Docintele se fie modelu de barbatia si taria proprie. Omulu póte multu, numai de va voi seriosu. Deci te reculege in asia casuri si alunga de la tine ispitele, acestea. Numai slabulu se supune deodata, éra celu tare si-invinge inimicii.

3. Prin deprindere in tóta diu'a. Celu ce pri-cepe ceva din psihologia acela scia cá in suflet se facu tóte numai incetu cu incetulu. Numai prin repe-tiri dese se produce in suflet o potere o icóna de unu ce. Asia e si cu energi'a de care vorbim. Trebuie a ne renoi po tóta diu'a a gandi tot la eulu nostru, vedi bine istoria lumii nici atunci nu ne va incresta in nimica, dar scolarii nostri, comuna nóstra, ne voru petrece odinióra la morminte cu bine cuventare, si amintirea nóstra intre ei va fi vecinica! Apoi unde trebue respata mai inalta?

Ioanu Horvath,
invetiatoru.

Fondulu religionariu gr. or. alu Bucovinei,
substratulu, formarea, desvoltarea, administrarea
si starea lui de facia.

(Continuare.)

Astadi mai sta ánca bine conservata biseric'a, turnurile si si zidulu de prinprejuru, din chilli inse este remasa cas'a, care acum se folosesce ca paro-chiala si cas'a egumenésca, dara in ruine, fiindu co-paci crescuti pe pareti. Acésta zidire, situata in un-ghiulu nordvesticu in curtea manastirii, a fostu zidi-dita de E f r e m episcopulu Radautiului in anii 1610—1612.

In numele manastirii s'au infatisiatu ca delegatu alu egumenului, monachula V a s i a n u. Dupa ce response cu esactitate in privinti'a fundării manas-tirii, numesce elu ca proprietâti ale ei de pe atunci urmátórele :

1. Satulu M o l d o v i t i ' a, pe alu carei terito-riu (numitu preste tot Braniste) se formasera acum si satele Rusii M o l d o v i t i e i, A r g e l u, C i u - m e r n a, Rusii pe B o u l u, F r u m o s u l u, D r a g o s i a si D e e a. Satulu este datu de Petru Raresiu cu uriculu din Hirleu din anulu 7042/1534 (Prot. imp. Nr. 74.)

2. Satulu V a m a, daruitu manastirii de A l e - x a n d r u V o d a c e l u B u n u cu uriculu din S u - c é v ' a din 18 Ianuariu 6917/1409, éra prin uriculu din 14 Aprilu 6919/1411 îi determinéza hotarele (La prot. imp. amendóue uricele sub Nr. 75.) D a - r u i r e a o c o n f i r m a si S t e f a n u (fiulu lui Alexan-

đru celu Bunu) prin chrisovulu din Sucév'a din 11 Februaru 6955/1447.¹⁾ Domnulu Wickenhauser in: Die Urkunden des Klosters Moldowitz pag. 15 tiene, cumcà prin uriculu din 6917/1409 Alexandru celu Bunu aru fi daruitu Moldovitei venitulul vamii, adeca vam'a, ce voru fi fostu detori se o deie negutieterii carii amblá din Moldov'a in Ardealu sau din Ardealu in Moldov'a. Dara acésta, celu putienu din traduce-rea nemtiésca a uricului acestui'a nu se arata, ci mai vértosu, cà elu daruesce satulu Vama. In uriculu acest'a adeca se dice, cumcà Alexandru daruesce manastirii *Metto* care acum se numesce *Vama*, fara ca se dica mai de aprópe, ce e de intielesu sub Vama.²⁾ In uriculu din 14 Aprilu 6919/1411 intrebuintiéza mai acele-si cuvinte, dara mai incolo se arata in specialu si hotarele *Vamii* (*Metto*) adeca ale satului.³⁾ S'ar paré deci mai degraba, cumcà prin uriculu dintâiu se face donatiunea, éra prin alu doilea hotarnicia satului daruitu, precum se mai intimpina acést'a si la mai multe mosii ale altoru manastiri. Scriinduse uricele in limb'a slavica, s'au tradusu si numele satului *Vama* cu slavenesculu *Metto*.⁴⁾

¹⁾ Pumnulu dice cumcà intaritura s'ar fi facutu de Stefanu celu mare la 11 Fauru 1503.

²⁾ Acestu uricu in traducerea lui nemtiésca suna: Aus Gottes Gnaden Wir Fürst Alexander Herrscher der Landschaft Moldau, machen bekanntlich mit diesen unseren Schreiben, welcher solches ansehen, oder zu lesen anhören wird, wasmassen Wir zu unserer Seelen heil gemacht haben, dann von wegen Seelen heil unser Vorfahren und wegen unserer Gesundheit und haben gegeben *Metto* (insémna in limb'a slav. *Vama*), welches dermalen *Wama* genennet wird dem Moldovitzer Kloster Anuntiationis der allerreinsten Mutter Gottes, so auf der Moldowicz lieget, mit der Urkunde sammt allen Einkünften von Ewigkeit zu Ewigkeit, und hierauf ist der Glaube (marturiea) oder Versicherung unserer Herrschaft des Vorermeldetens dem Alexander Voivoda (oder Fürst) und Versicherung des Herrn Stanislav Rotompann etc.

³⁾ Uriculu acest'a in trad. nemt. suna: Aus Gottes Gnaden Wir Fürst Alexander, der Herrscher der Landschaft Moldau, machen mit diesem unseren Schreiben bekanntlich Allen, welche solches sehen oder dessen Vorlesung anhören werden. Wasgestallten Wir gemacht haben zu unserem Seelenheil und unserer Vorfahren, und wegen unser Gesundheit, und haben gegeben *Metto* (alias *Wama*) dem Moldauer Kloster der Verehrung und Verkündigung der allerreinsten Mutter Gottes, welches ist an der Moldovitz, Urkunden sammt allen Einkünften von Ewigkeit zu Ewigkeit unverbrüchlich. — Und Hottarung oder Gränze dieses Dorfs solle sein etc. —

⁴⁾ Esemple analóge de traducerea numeloru proprii românesci in limb'a slavica se afla adese in uricele vechi scrise in tierile române, dara scrise in limb'a slavica. Asiá intr'unu chrisovu alu lui Ieremia Voda datu in Sucéva in 4 Ianuariu 1595, prin care scutesce satele manastirii Tazleulu din tienutul Neamtului, ocolulu Peatra, de darea cailoru si a careloru pentru trebuintiele domnesci. se dice: Io Eremia Mogila voevoda etc. pisem sluga nasem. tim ej pognaiut selove ot okol Kamen u volost nemețskoe ej sut svétéi mánastir Tazlăul etc. Numele propriu

3. *Berchisiescii*, in daru dela Petru Voda (Raresiu) cu uriculu din Sucév'a din 11 Aprile 7041/1533. Acestu satu ilu cumparase Petru Voda dela Corlatu cu 489 de lei tataresci. (Prot. imp. Nr. 78.)

4. *Oprisienii* si

5. *Prevorochii* dela boeriulu Brilu (fiulu.) Daruirea este intarita de Alexandru celu Bunu prin chrisovulu din 17 Martie 6926/1418 si de Stefanu celu mare prin chrisovulu din 26 Augustu 7011/1503. (Prot. imp. Nr. 81 si 82.)

6. *Iordanescii* jumetate. Satulu acest'a intregu l'au fostu luat manastirea pentru satulu de peste cordonu Salasiennii in schimbu dela Iordachi Balsiu, éra acesta dela manastirea Putn'a pentru altu satu. Radicându-se inse rediesii Iordanesciloru si ocupându cu procesu jumetate din elu, Moldoviti'a se lapeda de acestu schimbu si cere mosiea Salasiennii inapoi. Putn'a inse nu i-o da ci ca desdaunare îi da Moldovitei, carea avea respunderea, câte 100 de lei pe anu, pana ce pentru Salasienni îi va puté dá alta mosie. Despre schimbulu si invoél'a acést'a se afla unu contractu de schimbu din 1774 (Nr. prot. 86.)

Dupre „Candel'a.

*(Va urmá.)

D i v e r s e .

➡ Acest'a este numerulu celu din urma ce se trimite on. dni, cari nu si-au inoitu inca abonamentulu. ➡

* *Sântirea apei*. In ziu'a de Botezulu Domnului din a. c., ca si in anii anteriori s'au oficiatu sfintirea apei in biserica catedrala din Arad prin Prea Sânti'a S'a parintele episcopu alu Aradului Ioanu Metianu, asistatu de parintele protopresviteru Moise Bocsianu, ieromonachulu Augustinu Hamsea, preotii Gavrilu Bodea si Ilie Dogariu, protodiaconulu Ignatiu Pap si ierodiaconulu bisericii catedrale Dr. Traianu Puticiu, in fiinti'a de facia a unui insemnatu numeru de credintiosi.

* *In ziu'a sf. Ioanu Botezatoriulu* s'au oficiatu in biserica catedrala din Aradu sfint'a liturghia prin preotimea din localitate; ér dupa sfint'a liturgia s'a prezentatu la Pré Sânti'a S'a Domnulu Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu membrii consistoriului diecesanu, corpulu profesorulu dela seminariulu din Aradu, fruntasii comunei bisericesci Aradu, siefii diferiteloru corporatiuni civile si militare din Aradu, precum si o multime de onoratori din orasiu si au felicitatu pre Pré Sânti'a S'a din incidentulu dilei onomastice.

* *Danie pe sém'a bisericeii*. D-nulu notariu comunalu Adalbert Szatmári din comun'a Faz.-Varsiandu in protopresviteratul Siriei a donatu pe sém'a bisericeii nóstre de acolo unu rându de ornate bisericesci in pretiu de 50 fl, cari in ziu'a Botezului Domnului s'au sfintitu si s'au predatu destinatiunii. Astfelu veteranulu dnu no-

românescu Peatra, tradusu in Kamen éra tienutul Neamtului se dice volost nemețkoe. Vedi B. Petriceicu-Hajdeu. Archiv'a istorica a României. Tom. I. Partea 2. Bucuresci 1865. pag. 7. Nr. 280.

tariu comunalu a adausu si prin acestu actu de pietate crestinesca la stim'a de care se bucura inaintea poporeniloru din acést'a comuna. Primésca dnu notariu si pe acést'a cale multiamit'a bisericeii si a poporului credinciosu.

* **Comitetulu balului românulu din Vien'a** s'a constituitu sub presedinti'a Dlui Dr. St. N. Ciurcu. Cele mai distinse dame din aristocratie au binevoitu a primí patronatulu. Balulu se va dá in Cursalonulu din Stadtparek, in 5/17 Februyariu a. c.

* **Himenu.** Dlu Augustinu Drincu teologu abs. si-a incredintiatiu de fitóri'a sotie pe d-siór'a A d e l'a M o g 'a fiic'a reposatului preotu din Chesia, Ioanu Moga. — Felicitările nóstre!

* **Bibliograficu.** In tipografi'a archidiecesana din Sibiu a apárut „Cuvéntari funebrale si memoriale“ de Zaharia Boiu, ases. consis., protopresviteru, membru corespondentu alu acad. de sciintie etc. cu unu adausu de texturi biblice pentru cuvéntari funebrale. Acést'a carte típarita cu binecuvéntarea archierésca a Escelentiei Sale I. P. S. D. archiepiscopu si metropolitu Mironu Romanulu, contine mai multe cuvéntari funebrale si memoriale, tinate de dnulu autoriu la inmorméntarea si respective in memori'a unor barbati cari s'au distinsu in viéti'a nóstre publica bisericésca nationala. Chiar acést'a imprejurare dá cártii unu deosebitu interesu, pentru-cá ea nu este numai unu modelu de predici, ci in acelasu timpu contine si date insemnate din istori'a vietii nóstre nationale. Recomandám acést'a carte in deosebit'a atentiune a oporatei preotimi si in genere a onoratului nostru publicu.

* **Bibliografie.** In tipografi'a archidiecesana din Cernautiu a aparutu mai dilele trecute unu studiu relativu la istori'a moralei crestine, intitulatu „Moral'a testamentului vechiu.“ de dlu profesoru de universitate Dr. Em. Voitichi. Vom revení asupr'a lui.

* **Diaristicu.** „Transilvani'a“ fói'a Asociatiunei transilvane Nr. primu din a. c. a esitu sub redactiunea dlui profesoru seminarialu Ioanu Popescu ca I. secretariu alu Asociatiunei transilvane. Numele dlui Popescu ne garantéza, cá fói'a Asociatiunei va stá la nivoulu recerutu.

† **Necrologu.** Iosifu Glitie ca frate, cu ficele Sofi'a, Elen'a si Florea, precum si colegii notari din cerculu Alesdu (Élesd) cu inim'a fránta de durere anuntia mórtea repentina a iubitului frate, unchiu si fidelului colegu, Ioanu Glitie, notariu in cerculu Vadu, deputatu sinodal si asesoru consistorialu, urmata in 16 l. c. nóptea la 12 óre in alu 43-lea anu alu etáti si 18-lea alu diregatoriei sale. Remasitiile pamentesci ale defunctului in 19. l. c. la 1 óra dupa am. s'au binecuvéntatu dupa ritulu gr. or. si apoi s'au asediatu spre odichn'a eterna in cimiberiulu gr. or. din Ortitégu. Vadu, in 17 Ianuariu 1890. Fie-i tierín'a usióra si memori'a binecuvéntata!

* **Influenti'a in Aradu.** Influenti'a in Aradu continua a grasa cu tóta tari'a. Din acést'a cauza atát gimnaziulu de statu cât si preparandi'a de statu si scólele civile si elementare sunt inchise in urm'a unei dispositiuni a consiliului medicalu orasienescu. Contra acestui morbu epidemicu mai multa resistintia s'a constatatu la seminarium nostru diecesanu unde dintre 200 de elevi abia 10 s'au bolnavitu cari de presinte toti sunt reconvaléscenti. Numerulu morbosiloru din orasiu constatatu pana acum'a in modu oficialu este preste 1500. Din nororire inse morbulu pân'acum celu putinu isi face cursulu fara

primejdia. Morbulu este impreunatu cu dureri de capu teribile, friguri de nervi si slabiciune universalá in intregu corpulu. Preservativulu celu mai bunu in contr'a morbului este ferirea de recéla, moderatiune in mancare si beutura si viatia regulata, mai departe aerisarea odailoru de locuitu ér daca cineva a fostu atacatu deja de acestu morbu se pazésca de recéla si de incordare prea mare la lucru in stadiulu de reconvaléscentia, deórece devenindu morbulu recitivu pacientulu póte cadea usioru in aprindere de plameni s'au alte morburi, cari causédia mórtea.

Ministeriulu de interne r. u. a si esmisu pentru prevenirna acestui morbu sub datulu 17 Ianuariu 1890 Nr. 1582 o instructiune catra tóte autoritátile politice din tíera, in care le provóca a luá dispositiunile necesare contra acestui morbu. Cu deosebire se accentuéza in circulariulu ministerialu ingrijirea de clasele mai serace prin aceea, cá in cazulu de lipsa autoritátile pentru seraci se ingrijésca a instituí locuinte calde si cuine poporale, éra in spitalele publice se fia locu de ajunsu pentru ca seracii cuprinsi de acestu morbu se póte primí ingrijirile medicale trebuincióse.

* **Mare nenorocire pe calea ferata.** O telegrama din New-York spune, cá unu trenu acceleratu, care mergea dela Chicago spre New-York, s'a ciocnit cu altu trenu de persóne. Vagonulu din urma alu trenului de persóne s'a sdrobitu de totu, bucátile de lemnu au inceputu se arda si mai multi caletori au muritu, ér altii au fostu raniti. Trenulu acceleratu-i s'au facutu mai putiene pagube, inse 3 dintre persónele ce conduceau trenulu si-au perdutu viéti'a, ér masinistulu si unu fochistu au fostu greu raniti.

* **Unu mare binevoitoriu alu bolnaviloru seraci.** Unu individuu necunoscutu din Londra, petrunsu de iubire si mila fatia de seracii din capitala engleza, a facutu o fundatiune de 100,000 funti sterlingi sau 1 milion 200,000 dupa bani de ai nostri, cu scopulu ca se se ajute toti bolnavii seraci cáti se vor aflá pe stradele si in casele misere ale Londrei. Diarele engleze rapite de admiratiune pentru acést'a nobila fapta a necunoscutului, n'au destule cuvinte pentru a o laudá.

Concursu.

Pe bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu gr. or. oradanu dto 13/25. Noemyre 1889. Nr. 1047. B. se escrie concursu pentru vacant'a parochie de a III-a clasa din comun'a **Sierghisiu**, protopresviteratulu Pestesului cottulu Bihoru cu terminu de **30 zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele sunt:

1) birulu dela 110 numere cáte un'a vica cucuruzu sfarmatu; 2) folosirea aloru 22 jugere pamentu parochialu bunu; 3) dela 110 numere de case un'a diua de lucru cu palmile; 4) Stolele usuate anuale 80 fl; 5) Casa parochiala cu gradina grajdu, colna si tóte cele necesarie, precum si fantana in ocolu, lemne de focu din padurea comunala, tóte acestea computate laolalta dau o suma de 411 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie sunt avisati a si trimite recursele loru instruate in sensulu Statutului organicu si a regulamentului pentru parochii, adresate Comitetului parochialu — subsemnatului protopresviteru in Lugosiulu de sus, post'a ultima Élesd — si a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in St. biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cele rituale.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: TEODORU FILIPU, m. p. prot.